

SEUTUHALLITUKSEN JA MAAKUNTAHALLITUKSEN YHTEISSEMINAARI

Kongressikeskus Fellmanni 17.11.2003

Yhteenveto seminaarin annista

Johdanto

Päijät-Hämeen liitto järjesti seutuhallituksen ja maakuntahallituksen jäsenille yhteisen seminaarin 17.11.2003 Kongressikeskus Fellmannissa Lahdessa. Tilaisuuteen osallistui yhteensä 37 hallitusten jäsentä ja virkamiestä. Seminaarin tarkoituksena oli vahvistaa yhteisiä näkemyksiä maakunnan ja kaupunkiseudun maankäytön kehittämisen kysymyksissä. Lahden kaupunkiseudun rakennemallityö ja Päijät-Hämeen maakuntakaavatyö ovat edenneet hyvässä vuorovaikutuksessa sellaiseen vaiheeseen, että luottamushenkilöiden yhteiselle keskustelulle oli otollinen aika.

Seminaarissa käytävän keskustelun tarkoituksena oli suunnata maakuntakaavan kaavaluonnosvaihtoehtojen laadintaa ja kaupunkiseudun rakennemallityön sovittamista näihin vaihtoehtoihin. Millaisia linjauksia yhdyskuntakustannusten hallitsemiseksi, uusien ja täydennettävien asuin- ja työpaikka alueiden sekä kaupan suuryksiköiden sijoittamiseksi ja virkistys- ja luontoarvojen turvaamiseksi oltaisiin valmiita tekemään kaupunkiseutujen rakennemallityötä ja maakuntakaavaa varten.

Osallistujille lähetettiin seminaarin tausta-aineistoksi ja seminaarissa käytävän keskustelun viritämiseksi :

- Päijät-Hämeen vaihtoehtoisia kehityskuvia: asumis-, kasvukäytävät ja huoltomaakunta (seminaarissa oli esillä myös kestävän kehityksen maakunta)
- Päijät-Hämeen vaihtoehtoisten kehityskuvien vertailua 5.11.2003
- Otteita maakuntakaavan lähtökohta-aineistosta
- Lahden kaupunkiseudun rakennemalli, Tiivistelmä työn peruseriaatteista 15.10.2003
- Lahden kaupunkiseudun rakennemalli, Lähtötietoraportti 18.9.2003
- Lahden kaupunkiseudun rakennemalli, Liikenteelliset lähtökohdat 18.9.2003

Maakunnan ulkopuolella tapahtuvan kehityksen vaikutuksia Päijät-Hämeeseen on hahmoteltu maakuntakaava- ja rakennemallityön keskenään vuorovaikutteisten vaihtoehtoisten kehityskuvien avulla. Seminaarissa oli esillä myös kansalaisjärjestön näkemys kestävän kehityksen kehityskuvasta Päijät-Hämeessä. Maakunnan ja kaupunkiseudun nykytilaan, muutostarpeisiin ja kehityksen suuntaan on esitetty seuraavia näkymiä:

Kaupunkiseudun kunnissa väkimäärä on lievässä kasvussa, mutta reuna-alueiden kunnissa kehitys on vielä väestön osalta vähenevä. Samaan aikaan väestön keski-ikä kohoaa. Väestön määrän väheneminen ja voimakas kasvu vaikuttavat molemmat sekä julkisten että kaupallisten palveluiden tarjoamismahdollisuuksiin ja kustannuksiin. Väkimäärän osalta ennusteet ja tavoitteet poikkeavat merkittävästi toisistaan, kun taas puolestaan työpaikkamäärissä erot ovat maltillisempia.

Rakentaminen näyttäisi merkittävässä määrin ohjautuvan kaupunkiseudulle ja maakunnan eteläisessä osassa myös haja-asutusalueille. Haja-asutusalueille on paikoitellen myönnetty jopa puolet kunnassa myönnettyistä rakennusluvista. Selkeitä asumisen trendejä ovat halu väljempiin asuntoihin ja kerrostaloista omakotitaloihin. Osavuosiasuminen lisääntyy sekä ympärivuotisten loma-asuntojen että kakkosasuntojen ja matkailuyritystoiminnan kautta.

Signaaleja logistisesti hyvää sijaintia hakevien yritysten kiinnostuksesta Päijät-Hämettä kohtaan on olemassa. Parantuvat liikenneyhteydet ja Pietarin läheisyys kasvattavat erityisesti Lahden kaupunkiseudun vetovoimaa entisestään.

Rakennetun infrastruktuurin teiden, rakennusten ja verkostojen ylläpito- ja käyttökustannukset kasvavat ja uusien kotimaisiin varoin toteutettavien investointien määrä vastaavasti vähenee. Ulkomaiset sijoitusyhtiöt ovat osoittaneet kiinnostustaan satsata infrastruktuuriin Suomessa.

Seminaarin kulku ja johtopäätökset

Keskustelu seminaarissa käytiin keskustelupohjan ohjaamana. Osallistujat pohtivat ensin itsenäisesti vastauksia esitettyihin väittämiin tai ehdotuksiin, jonka jälkeen muodostettiin viisi ryhmää yhteiskeskustelua varten. Kullakin ryhmällä oli pohdittavanaan yksi keskustelupohjan väittäjä, johon he keskustellen yrittivät löytää yhteistä näkemystä. Ryhmät esittelivät näkemyksensä ja aiheista käytiin yleinen keskustelu.

Ryhmien ja yksittäisten henkilöiden näkemyksiä on kirjattu liitteisiin 1 ja 2. Keskustelupohja näkyy liitteessä 1. Molemmissa liitteissä ovat esillä myös väittämät ja ehdotukset.

Keväällä 2004 valmistuvan rakennemallityön sisällyttämisestä maakuntakaavaan sellaisenaan oltiin lähestulkoon samaa mieltä. Reunaehtona kuitenkin todettiin että kuntien on saavutettava yhteisymmärrys rakennemalliratkaisusta. Rakennemallin esitystapa on myös huomioitava maakuntakaavaan sovittamisen yhteydessä.

Kaupunkiseudun poikittaisen yhteyden ratkaisemisesta rakennemallityössä oltiin vähän varauksellisempia; täysin ja lähes samaa mieltä oli yhteensä 14 ja lähes ja täysin erimieltä oli 8 näkemyksensä jättänyttä. Eniten epäilyä aiheuttivat aikataulukysymykset. Keskustelussa nousi esille, että aikaa selvittämiseen on jossain määrin, kunhan selvityksiin tarvittavat rahat vain löytyvät. Keskusteluissa todettiin, että virkamiestason yhteistyötä ja valmistelua tarvitaan paljon tielaitos mukaan lukien, jotta selvitykset riittäisivät yhden yhteisen vaihtoehdon löytämiseksi maakäytön pohjaksi.

Kahdessa seuraavassa väittämässä keskityttiin väestön kasvun suuntautumiseen, maaseutualueiden taantuvan kehityksen hillitsemiseen ja väestön sekä asumisväljyyden kasvun aiheuttamiin maa-alan ja palvelujen tarpeen lisäämiseen. Näkemykset olivat lähes yksimielisiä siitä, että kasvu tulee suuntautumaan Lahden kaupunkiseudulle ja maaseutualueilla taantuva kehitys on vallitseva trendi, jota ei kuitenkaan tule sellaisenaan hyväksyä. Olemassa olevaan asutukseen ja palveluihin tukeutuvan pysyvän ja osavuosiasumisen avulla tulisi tukea taantuvia alueita.

Asumisen laadullisen sijoittelun osalta oltiin myös lähes samaa mieltä. Yhtäällä tiiviit olemassa oleviin rakenteisiin tukeutuvat alueet eivät välttämättä ole houkuttelevia, mutta toisaalta kovin hajanaiseen rakenteeseen kunnilla ei ole varaa. Virkistys-, ulkoilu- ja suojelualueiden merkitys asumisen laatutekijänä todettiin keskeiseksi. Ilmaisu merkittävät alueet aiheuttivat keskustelua ja ne vaativat perusteluja.

Viimeiset keskustelun aiheet liittyivät liikenteellisesti parhaita sijoittumispaikkoja hakevien toimintojen maankäytön varauksiin. Näkemyksen olivat yhdensuuntaisia alueen mahdollisuuksista ja logistiikka- ja erikoistavarakaupan merkityksestä maakunnan kilpailutekijänä. Tarvittavien alueiden koon ja määrän suhteen pidettiin tärkeänä harkittua ja työpaikkojen syntymiseen tähtäävää sijoittelua hyvien liikenneyhteyksien varaan.

Loppupäätelmänä seminaarista voi todeta, että se osoitti maakunnan ja kaupunkiseudun tavan hahmottaa asiat olevan samanlaisen ja yhteisseminaari oli tarpeellinen.